

[Finansministeren.]

teyderne kan tage de nye regler i betragtning ved beregningen af, om de kan forvente en restskat for indkomståret 1973, således at de kan komme restskatten i forkøbet ved en frivillig indbetaling inden den 15. marts 1974.

Jeg anbefaler derfor lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om prisstop*.

I de seneste måneder har vi oplevet en prisstigningsbølge af helt usædvanligt omfang. En væsentlig del af disse prisstigninger kommer til os udefra, i første række gennem ofte voldsomme prisstigninger på importerede råvarer; prisstigningerne på mineralske olieprodukter har været særlig markante. Der er måske grund til efterhånden at vente en vis afsvækning af denne kraftige råvareprisstigning, som nok for en del er af spekulativ karakter, men det må på den anden side tages i betragtning, at de allerede indtrufne prisstigninger næppe endnu i fuldt omfang er slået igennem i det interne danske prisniveau. Som et helt overvejende råvareimporterende land kan så kraftige råvareprisstigninger vanskeliggøre vore virksomheders eksport, ligesom de stærkt stigende importpriser betyder en stærk belastning af vor i forvejen svage betalingsbalance.

De udefra kommende prisstigninger kan vi ikke komme uden om, men de må nødvendigvis slå igennem i de hjemlige priser, men de afledede virkninger, som de internationale prisstigninger har på det danske omkostningsniveau, bør vi i så vidt omfang som muligt søge at neutralisere.

Hertil kommer så de prisstigninger, som har deres rod i indre forhold, og som derfor er eller burde være undergivet vor kontrol. Desværre kan vi jo ikke trøste os med, at de stigende priser alene kommer til os udefra. En væsentlig del af prisstigningerne skyldes vor indre politik og må ses som en følge af den stærke ekspansion inden for den offentlige sektor, inden for dele af byggeriet og i en løn- og indkomststigning, der langt har overstøjet, hvad væksten i vor produktion giver dækning for.

Det prisstop, regeringen her foreslår, kan kun være egnet som en ganske midlertidig

og kortvarig foranstaltning. Et sådant prisstop løser ikke de problemer, der er den egentlige årsag til prisstigningsbølgen, men et prisstop kan bidrage til en midlertidig opbremsning af den igangværende accelererende prisstigning, således at der herigenem kan vindes fornøden tid til at tilrettelægge den økonomiske politik, der på længere sigt vil være egnet til at sikre en højere grad af prisstabilitet.

Prisstoppet hindrer for en kort tid indregning i priserne af andet end stigningerne på råvarer og hjælpestoffer. Andre omkostningsstigninger, herunder lønstigninger, må virksomhederne i prisstopperioden selv bære. En sådan situation kan naturligvis kun opretholdes for en ganske kort periode, men et prisstop kan bidrage til at hindre, at sådanne omkostningsstigninger forekommer eller får samme omfang, som det ellers ville blive tilfældet.

I forhold til den gældende pris- og avancelov betegner det her foreslåede prisstop en stramning. Pris- og avanceovens kalkulationsregel tillader indregning i priserne af omkostningsstigninger i videre omfang end tilladt efter prisstoppet, og hertil kommer, at lovens kalkulationsregel kun omfatter vareomsætningen, men ikke transport og tjenesteydelser, hvor prisdannelsen er fri, medmindre monopoltilsynet har grebet regulerende ind, og sådanne indgreb er kun foretaget på begrænsede områder. Det her foreslåede prisstop gælder derimod også hele transport- og tjenesteydelsesområdet.

I erkendelse af, at en lov som pris- og avanceoven kun kan have en begrænset levetid, indsattes ved dens vedtagelse en revisionsklausul, som senest er forlænget til udgangen af 1973. Da den politiske situation hindrede en revision inden dette tidspunkt, er der fremsat forslag om forlængelse af revisionsfristen til udgangen af marts 1974. Det må være rimeligt, at der på denne måde gives en frist på nogle måneder til at overveje indholdet af de mere permanente regler, som skal afløse pris- og avanceoven, og det er for at forebygge, at der i denne periode skal ske skader, som det senere kan være vanskeligt at oprette, at regeringen stiller forslag om et øjeblikkeligt generelt prisstop.

Det prisstop, som nu foreslås, omfatter som nævnt enhver form for erhvervsudøvelse, såvel vareomsætningen som trans-

[Handelsministeren.]

port- og tjenesteydelser. Prisstoppet foreslås også at skulle omfatte offentlige virksomheders levering af varer og ydelser, bortset fra de tilfælde, hvor takster er fastsat ved lov eller i henhold til lov skal godkendes af finansudvalget. Der er således tale om et lige så omfattende prisstop som det, vi havde fra den 22. september 1970 til den nuværende pris- og avancelovs ikrafttræden den 2. april 1971.

Det har dog været nødvendigt som ved alle tidligere prislove at åbne mulighed for at undtage visse vare- og erhvervsområder fra prisstoppet i tilfælde, hvor varens eller ydelsens karakter taler derfor. Der gives i forslaget monopoltilsynet mulighed for at gøre sådanne undtagelser, og der tænkes her på sådanne områder, som hverken administrativt eller teknisk vil kunne indpasses i en prisstoplov, således som f. eks. auktionssalg, licitation, salg af varer som blomster, antikviteter, kunst og brugte genstande.

Endvidere er der åbnet mulighed for, at monopoltilsynet for bestemte virksomheder eller brancher kan undtage fra lovens bestemmelser i tilfælde, hvor forsyningsforholdene gør det påkrævet. Som eksempel herpå kan jeg nævne, at det kan være nødvendigt at opretholde den prisordning, som oliebranchen har i henhold til den gældende pris- og avancelov, hvorefter der anvendes et tillempet genanskaffelsesprincip, idet vi ellers risikerede at afskære os fra nødvendige forsyninger. Men også på andre områder kan lignende hensyn gøre sig gældende.

Endelig må jeg nævne, at vort medlemskab af EF nødvendiggør, at vi undlader at gribe ind i prisdannelsen på varer, der er direkte omfattet af EF's markedsordninger m.v. Jeg vil dog pointere, at dette kun indebærer, at sådanne priser, der som led i en EF-markedsordning er knyttet direkte til eksportvilkårene for vedkommende vare, falder uden for prisstoppet. Selv om priserne for en del landbrugsvarer på denne måde er knyttet direkte til eksportvilkårene, vil der dog være en række landbrugsvarer, som omfattes af prisstoppet.

Prisstoppets udløb er foreslået til 1. marts 1974, og regeringen agter inden dette tidspunkt at fremlægge forslag til en mere langsigtet løsning af prisproblemerne sammen

med en række andre forslag vedrørende den økonomiske politik.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Indenrigsministeren (*Jacob Sørensen*):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om udskrivning af skat til amtskommunen*.

Som følge af de bestemmelser, der i loven om udskrivning af skat til amtskommunen er fastsat for beregningen af den amtskommunale grundskyldpromille, skal denne for tiden udgøre 20, hvilket er den maksimale størrelse.

Den samlede amtskommunale grundskyld vil herefter som følge af 15. alm. vurdering stige fra ca. 987 mill. kr. i 1973-74 til ca. 1.530 mill. kr. i 1974-75, altså en forøgelse med ca. 543 mill. kr.

Da regeringen ikke har fundet en så betydelig stigning af grundskylden rimelig, foreslås overgrænsen for den amtskommunale grundskyldpromilles størrelse nedsat til 15, hvorefter provenuet vil andrage ca. 1.150 mill. kr. eller ca. 163 mill. kr. mere end i 1973-74.

Når den foreslåede begrænsning i adgangen til at udskrive grundskyld alene omfatter amtskommunerne og ikke tillige Københavns og Frederiksberg kommuner, hænger dette sammen med, at stigningerne i grundværdierne i disse to kommuner har været langt mindre end i den øvrige del af landet. Den gennemsnitlige stigning i grundværdierne fra 14. til 15. alm. vurdering har således i Københavns og Frederiksberg kommuner kun udgjort ca. 2 pct., medens den gennemsnitlige stigning for den øvrige del af landet har udgjort ca. 50 pct.

Selv om regeringen principielt er af den opfattelse, at foranstaltninger, der pålægger kommunerne eller amtskommunerne nye udgifter — eller bevirker ændringer i deres indtægtsgrundlag — bør gennemføres i så god tid, at der ved den kommunale budgetlægning kan tages hensyn hertil, har man dog fundet det forsvarligt at lade nedsettelsen have virkning allerede fra og med skatteåret 1974-75. Dette må ses på den særlige baggrund, at det midlertidige igangsættelsesstop for bl.a. amtskommunale an-